

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 308/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o., B., a spoločnosti J., s. r. o., B., zastúpených C., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta Mgr. R. H., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co Kr 26/09 z 10. septembra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o., a spoločnosti J., s. r. o., **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka 1“) a spoločnosti J., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka 2“, spolu ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoKr 26/09 z 10. septembra 2009 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka 1 podala na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na vyhlásenie konkurzu na spoločnosť K., s. r. o., B. (ďalej len „dlžník“). Na preukázanie oprávnenosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu sťažovateľka 1 pripojila k návrhu tri rozhodcovské rozsudky Bratislavského rozhodcovského súdu zriadeného pri C., s. r. o. (ďalej len „rozhodcovský súd“), ktorými bol dlžník zaviazaný zaplatiť sťažovateľke 1 rôzne peňažné sumy (1 264,02 € s prísl., 160 634,88 € s prísl. a sumu 665 769,57 € s prísl.) opatrené doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti. Pluralitu veriteľov ako predpoklad platobnej neschopnosti dlžníka sťažovateľka 1 v návrhu na vyhlásenie konkurzu preukázala zmluvou o postúpení pohľadávky z 2. januára 2009, ktorou došlo k postúpeniu pohľadávky v sume 1 000 € zo sťažovateľky 1 (postupca) na sťažovateľku 2 (postupník). Predmetom postúpenia bola časť celkovej pohľadávky v sume 1 264,02 € s prísl., ktorá bola neskôr priznaná sťažovateľke 1 rozhodcovským rozsudkom. Okresný súd uznesením sp. zn. 2 K 14/09 zo 14. mája 2009 začal konkurzné konanie proti dlžníkovi a uznesením z 27. júla 2009 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, ustanovil správcu, vyzval veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky v zákonnej lehote, a uložil správcovi povinnosť informovať o vyhlásení

konkurzu známych veriteľov dlžníka, ktorí majú trvalé bydlisko alebo sídlo v iných členských štátoch Európskej únie.

3. Proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu podal dlžník odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že pohľadávky, ktoré označila sťažovateľka 1 v návrhu na vyhlásenie konkurzu, sú v plnom rozsahu neoprávnené. K pohľadávke vo výške 1 264,02 € s prísl. dlžník uviedol, že táto je v plnom rozsahu neoprávnená, pokiaľ ide o dôvod a výšku, a preto podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku a zároveň odloženia vykonateľnosti tohto rozhodcovského rozsudku. Okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 68/2009-48 z 23. júna 2009 odložil vykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku. K pohľadávke vo výške 160 634,88 € s prísl. dlžník uviedol, že táto je neoprávnená, pokiaľ ide o dôvod a výšku, a preto podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku a zároveň aj odloženia vykonateľnosti tohto rozhodnutia. Okresný súd uznesením sp. zn. 35 Cb 28/2009 z 15. apríla 2009 odložil vykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku. K pohľadávke vo výške 665 769,57 € s prísl. dlžník uviedol, že táto čo sa týka dôvodu a výšky je neoprávnená. Preto podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku a zároveň odloženia vykonateľnosti tohto rozhodnutia. Uznesením sp. zn. 34 Cb 60/09 z 9. apríla 2009 okresný súd rozhodol o odložení vykonateľnosti predmetného rozhodcovského rozsudku. Dlžník v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu zdôraznil, že nie sú splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu na jeho majetok, pretože nie je platobne neschopný a nemá žiadneho oprávneného veriteľa.

4. Na odvolanie dlžníka proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu o veci rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením z 10. septembra 2009 napadnutým sťažnosťou na ústavnom súde uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu zmenil tak, že konkurzné konanie zastavil a uložil sťažovateľke 1 zaplatiť správcovi odmenu. Krajský súd výrok o zastavení konkurzného konania odôvodnil takto:

„Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol vo veci na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a či z vykonaného dokazovania

vyvodil správny záver, keď vyhlásil konkurz na majetok navrhovateľom označeného dlžníka. Podľa § 11 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je dlžník voči nemu viac ako 30 dní v omeškani s plnením peňažného záväzku a zároveň možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť tohto dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškani s plnením aspoň dvoch vykonateľných alebo písomne uznaných peňažných pohľadávok aspoň dvoch veriteľov, napriek tomu, že bol veriteľmi týchto pohľadávok písomne vyzvaný na ich zaplatenie.

Vykonateľnou pohľadávkou sa rozumie pohľadávka, pre ktorú možno bez ďalšieho nariadiť výkon rozhodnutia alebo exekúciu - teda pohľadávku, ktorá je doložená exekučným titulom, teda vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, notárskou zápisnicou s účinkami exekučného titulu alebo listinou, na podklade ktorej zákon pripúšťa súdny výkon rozhodnutia alebo exekúciu.

Navrhovateľ svoj návrh na vyhlásenie konkurzu odôvodnil existenciou rozhodcovských rozsudkov. Odvolací súd mal preukázané, že Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 34 Cb 60/2009 zo dňa 9.4.2009 odložil vykonateľnosť rozhodnutia č. Rci 5003/08 zo dňa 16.2.2009, Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 35 Cb 28/2009 zo dňa 15.4.2009 odložil vykonateľnosť rozhodnutia č. 1 Rci 5002/08 zo dňa 2.2.2009 a Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 30 Cb 68/2009 zo dňa 23.6.2009 odložil vykonateľnosť rozhodnutia č. 1 Rci 5001/08 zo dňa 2.2.2009. Okresný súd Bratislava I v odôvodnení citovaných uznesení uviedol, že odložil vykonateľnosť napadnutých rozhodcovských rozsudkov s ohľadom na ust. § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v platnom znení, nakoľko boli splnené podmienky ustanovené týmto zákonom a zároveň bol daný dôvod na strane navrhovateľa, že okamžitým výkonom rozhodnutia by navrhovateľovi hrozila závažná ujma.

Podľa § 22 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu môže podať odvolanie dlžník, ak nie je navrhovateľom. Ak odvolací súd zistí, že súd prvého stupňa rozhodol o vyhlásení konkurzu nesprávne, rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení tak, že zastaví konkurzné konanie; inak rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdí. Odvolací súd rozhodne o odvolaní najneskôr do 30 dní od predloženia veci.

Pre rozhodnutie odvolacieho súdu je rozhodujúci stav v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Z dokladov tvoriacich obsah spisu je nesporné, že v rozhodujúcom čase t.j. v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa neboli splnené zákonné podmienky pre vyhlásenie konkurzu ustanovené v § 11 ods. 3 cit. zákona, nakoľko rozhodnutia uvádzané navrhovateľom v návrhu na vyhlásenie konkurzu neboli vykonateľné.

Podľa § 103 ods. 1 cit. zák., konkurz sa zrušuje tiež uznesením, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie prvého stupňa o vyhlásení konkurzu tak, že zastavil konkurzné konanie.

Odvolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka nesprávne, a preto jeho rozhodnutie zmenil tak, že konkurzné konanie zastavil. “

5. Sťažovateľky v sťažnosti zhodne tvrdia, že uznesením krajského súdu boli porušené nimi označené práva, pričom sťažnostná argumentácia sa dá zhrnúť do týchto bodov:

- Sťažovateľky namietajú, že vzhľadom na primeranú aplikáciu Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a ich postavenie ako účastníkov konkurzného konania [(§ 196 ods. 1 a § 24 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“)] im po podaní odvolania dlžníka proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu toto malo byť okresným súdom podľa § 209a ods. 1 OSP, resp. krajským súdom podľa § 211 ods. 1 OSP doručené spolu s výzvou na vyjadrenie. Tak však okresný súd ani krajský súd nepostupovali, z čoho sťažovateľky vyvodzujú aj s odkazom na judikatúru ústavného súdu porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď uvádzajú: *„V dôsledku porušenia citovaných ústavných práv sa (sťažovateľky, pozn.) nemohli vyjadriť k skutočnostiam, ktoré predložil odvolaciemu súdu úpadca, ba dokonca sa o prebiehajúcim odvolacom konaní voči uzneseniu o vyhlásení konkurzu ani nedozvedeli. Z dôvodu odopretia možnosti vyjadriť sa ku skutočnostiam obsiahnutým v odvolaní nemohli poukázať na skutočnosti, ktoré podrobnejšie špecifikujú nižšie v tejto sťažnosti, a ktoré by mali podstatný význam pre rozhodnutie Krajského súdu v rámci odvolacieho konania. Išlo predovšetkým o upozornenie na skutočnosť, že z dôvodu podaného odvolania voči uzneseniam Okresného súdu*

Bratislava I o odložení vykonateľnosti Rozhodcovských rozsudkov zo strany spoločnosti M., nebolo o odložení ich vykonateľností doposiaľ právoplatne rozhodnuté, ako aj na skutočnosť, že otázka kvalifikovanosti veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu, nie je otázkou, ktorou by sa mal odvolací súd v rámci konania o odvolaní dlžníka voči uzneseniu o vyhlásení konkurzu zaoberať, pretože o tejto otázke už bolo právoplatne rozhodnuté prvostupňovým súdom v rámci rozhodnutia o začatí konkurzného konania.“

- Sťažovateľky ďalej tvrdia, že v dôsledku odvolania sťažovateľky 1 proti uzneseniam okresného súdu o odložení vykonateľnosti rozhodcovských rozsudkov tieto nenadobudli právoplatnosť, z čoho vyvodzujú, že „... *predmetné rozhodcovské rozsudky sú stále vykonateľnými exekučnými titulmi*“. Taktiež tvrdia, že na podanie veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu podľa § 12 ods. 2 ZKR a splnenie jeho náležitostí stačí, že pohľadávka je doložená právoplatným rozhodnutím, a teda jeho vykonateľnosť nie je nevyhnutná. Požiadavku vykonateľnosti pohľadávky, ktorú na preukázanie odôvodneného predpokladu platobnej neschopnosti dlžníka ustanovuje § 11 ods. 3 ZKR, považujú sťažovateľky len „... *za pomôcku pre veriteľa na určenie odôvodneného predpokladu existencie platobnej neschopnosti dlžníka, a to z dôvodu, že veriteľ v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu nemá a ani nemôže mať informácie relevantne preukazujúce platobnú neschopnosť dlžníka*“. Podľa ich názoru „... *kvalifikovanosť návrhu na vyhlásenie konkurzu skúmal okresný súd v konaní, ktoré skončilo právoplatnosťou uznesenia o začatí konkurzného konania a krajský súd rozhodujúc o odvolaní voči uzneseniu o vyhlásení konkurzu nebol oprávnený skúmať túto otázku v rámci odvolacieho konania*“. Krajskému súdu sťažovateľky vyčítajú nesprávnu aplikáciu právnej normy, ako aj absenciu hlbšieho odôvodnenia jeho uznesenia.

- Zásah do základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľky odôvodnili takto: „*Tým, že krajský súd zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu o vyhlásení konkurzu tak, že konkurzné konanie zastavil, spôsobil zánik účinkov vyhlásenia konkurzu a umožnil dlžníkovi opätovne získať dispozíciu nad svojim majetkom. Zrušením konkurzu sa teda podstatným spôsobom znížila (ak nie úplne znemožnila) možnosť veriteľov uspokojiť svoje nároky v rámci konkurzného konania. Týmto postupom sa výrazne*

negatívne zasiahlo do majetkovej sféry spoločnosti M. a J., ktoré už nemôžu uplatniť svoje nároky v rámci konkurzného konania.“

6. V petite sťažnosti sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že ich označené práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu porušené boli, zrušil toto uznesenie a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a zaviazal krajský súd nahradiť im trovy konania. Sťažovateľka 1 žiada priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 290,26 €.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely - prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). K organizácii súdnej moci ústavný súd okrem iného uviedol, že ide o dva samostatné, navzájom jeden od druhého nezávislé, procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva, pre každý z nich

s osobitne vymedzeným poslaním a osobitnou rozhodovacou právomocou (II. ÚS 1/95). Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, nie však zákonnosti. Naopak, všeobecné súdy sú povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ako už opakovane ústavný súd uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07, I. ÚS 393/08), ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

III.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s nedoručením odvolania dlžníka na vyjadrenie sťažovateľkám

11. Konkurzné konanie a právne vzťahy, ktoré v jeho rámci vznikajú, sú predmetom úpravy viacerých právnych predpisov. Pokiaľ ide o procesné otázky (začatie konkurzného konania a samotné konkurzné konanie), ZKR ustanovuje, že v prípade absencie špeciálnej úpravy sa primerane použijú ustanovenia OSP (§ 196 ZKR). Primeranosť aplikácie Občianskeho súdneho poriadku však takto neznamená mechanické preberanie jednotlivých inštitútov a procesných postupov upravených v tomto procesnom poriadku aj pre konkurzné

konanie. Primeranosť ich použitia možno vnímať ako oprávnenie alebo povinnosť konkurzného súdu postupovať podľa konkrétneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vtedy, ak sa ocitne v obdobnej procesnej situácii ako súd v občianskom súdnom konaní. Termín primerane pritom treba vykladať tak, aby boli rešpektované špecifické procesné situácie, ktoré v rozhodovacej činnosti konkurzného súdu môžu nastať.

12. Sťažovateľky tvrdia, že odvolanie dlžníka proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu im mal na vyjadrenie doručiť okresný súd, a keď tak neurobil, jeho pochybenie pri doručovaní mal odstrániť krajský súd a sám vykonať doručenie s výzvou na vyjadrenie. Postup okresného súdu po podaní odvolania proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu ZKR bližšie neupravuje, a teda primeraná aplikácia Občianskeho súdneho poriadku je na mieste. Možno súhlasiť so sťažovateľkami v tom, že uznesenie o vyhlásení konkurzu je uznesením vo veci samej, čo zakladá povinnosť prvostupňového konkurzného súdu zaslať odvolanie spolu s výzvou na vyjadrenie účastníkom konania (§ 209a ods. 1 OSP v spojení s § 196 ZKR). Je nesporné, že sťažovateľka 1 ako osoba, ktorá podala návrh na vyhlásenie konkurzu bola v rozhodnom čase podľa § 24 ods. 1 ZKR účastníčkou konkurzného konania s právom na doručenie odvolania dlžníka a výzvy na vyjadrenie sa k nemu. Sťažovateľka 2 odvodzuje svoje účastníctvo v konkurznom konaní od postavenia veriteľa, ktorý si spôsobom ustanoveným ZKR prihlásil svoje pohľadávky. Jej procesné postavenie a účastníctvo v konaní nemohol ústavný súd verifikovať, z pohľadu jeho rozhodnutia však táto otázka nebola právne relevantná.

13. Ak vzhľadom na uvedené vychádzame z toho, že minimálne sťažovateľka 1 mala právo na doručenie odvolania dlžníka spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu, pričom okresný súd jej realizáciu tohto procesného práva neumožnil a krajský súd postupom podľa § 211 ods. 1 v spojení s § 196 ZKR túto procesnú vadu neodstránil, uvedené môže indikovať porušenie označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy. Je totiž zrejmé, že uvedené práva v sebe implikujú aj právo na doručenie odvolania protistrane v konaní na vyjadrenie (m. m. sťažovateľkami uvádzaný nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 199/08), princíp rovnosti zbraní či právo prezentovať v konaní pred súdom vlastné vyjadrenia a argumenty reagujúce na tvrdenia protistrany.

Prvotný pohľad na túto sťažnostnú námietku teda vo vzťahu k sťažovateľke 1 môže signalizovať jej ústavnoprávnu relevanciu. Ako však vyplýva z doterajšej judikatúry ústavného súdu, tak ústava, ako aj dohovor chránia práva konkrétne a účinné, teda nie práva teoretické a iluzórne (m. m. I. ÚS 5/02, I. ÚS 23/2010). V konaní o sťažnosti takto ústavný súd poskytuje ochranu porušeným právam v prípade, ak sú tieto konkrétne a reálne, a nie v prípade, ak majú iba teoretický význam. Uvedené korešponduje s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti. Ústavný súd sa preto ešte pred zodpovedaním možného vplyvu procesného pochybenia konajúcich súdov zaoberal samotným uznesením krajského súdu, ktorým bolo konkurzné konanie zastavené.

IV.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

14. Mantinely možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (bod 9 a 10 tohto uznesenia) sa vzťahujú aj na konkurzné konanie (m. m. I. ÚS 268/09, IV. ÚS 353/09). Krajský súd uznesenie, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu tak, že konkurzné konanie zastavil, odôvodnil v merite veci tým, že v čase rozhodovania okresného súdu rozhodcovské rozsudky neboli vykonateľné, pretože iným sudcom toho istého okresného súdu bola odložená ich vykonateľnosť, a teda neboli splnené zákonné podmienky na vyhlásenie konkurzu podľa § 11 ods. 3 ZKR (bližšie bod 4 tohto uznesenia).

15. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré rozhodol tak, ako rozhodol, a podľa § 22 ods. 3 ZKR zastavil konkurzné konanie. Krajský súd rozhodujúc o odvolaní dlžníka proti uzneseniu okresného súdu uviedol, z akých dôvodov a na akom právnom základe považuje uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu za nesprávne. Účastníkom konkurzného konania predložil krajský súd právny názor, prečo nie sú splnené zákonné podmienky na vyhlásenie konkurzu. V uznesení krajského súdu teda ústavný súd

pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do práva na súdnu ochranu sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uzatvára, že uznesenie krajského súdu je vnútorne logické, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, nie je arbitrárne a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd konkurzné konanie zastavil.

16. Ústavnému súdu v zásade neprislúcha dopĺňať či rozvíjať právne názory krajského súdu. Reagujúc na námietky sťažovateľiek obsiahnuté v sťažnosti ústavný súd stručne uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci, ktoré sťažovateľky vytykajú uzneseniu krajského súdu, (i) samo osebe nie je relevantným a obhájitelným dôvodom sťažnosti podanej na ústavnom súde, a navyše (ii) v kontexte už uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ani potenciálnu možnosť nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom nezistil.

17. Konkurz (nazývaný aj generálna exekúcia) sleduje riešenie úpadku dlžníka speňažením jeho majetku a kolektívnym uspokojením jeho veriteľom (§ 1 ZKR). Základnými materiálnymi podmienkami vyhlásenia konkurzu sú úpadok a pluralita veriteľov. Úpadok má dve formy: platobná neschopnosť a predĺženie, pričom platobná neschopnosť (o čo ide v prerokovávanej veci) je stav, keď dlžník má viac veriteľov a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok (§ 3 ods. 2 ZKR). Ide teda o objektívny stav – neschopnosť dlžníka uhrádzať svoje peňažné záväzky. O platobnú neschopnosť však nejde vtedy, ak dlžník odmieta uhrádzať niektoré záväzky preto, že ich neuznáva, prípadne z iných dôvodov.

18. Popri materiálnych podmienkach na vyhlásenie konkurzu musia byť splnené aj formálne podmienky spojené s náležitosťami návrhu na vyhlásenie konkurzu. Podľa § 11 ods. 3 ZKR veriteľ (sťažovateľka 1) je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je dlžník voči nemu viac ako 30 dní v omeškaní s plnením peňažného záväzku a zároveň možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť tohto dlžníka. Platobnú

neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškani s plnením aspoň dvoch vykonateľných alebo písomne uznaných peňažných pohľadávok aspoň dvoch veriteľov napriek tomu, že bol veriteľmi týchto pohľadávok písomne vyzvaný na ich zaplatenie. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd v predmetnom konkurznom konaní správne ustálil, že absencia vykonateľných pohľadávok voči dlžníkovi je dôvodom na zastavenie konkurzného konania pre nesplnenie zákonných (formálnych) podmienok na vyhlásenie konkurzu. Ústavný súd k námietkam sťažovateľiek stručne uvádza, že ani ich odvolania proti uzneseniam okresného súdu o odložení vykonateľnosti rozhodcovských rozsudkov na uvedenom závere nič nemenia, pretože uznesenie o odložení vykonateľnosti je vykonateľné doručením bez ohľadu na jeho právoplatnosť (§ 198 ods. 1 ZKR v spojení s § 196 ZKR a § 171 ods. 2 OSP). Vykonateľnosťou uznesenia o odložení vykonateľnosti teda rozhodcovské rozsudky prestali byť vykonateľné, čím nebola splnená jedna z formálnych podmienok na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka.

19. Ústavný súd však navyše dodáva, že prerokovávaná sťažnosť a prílohy k nej pripojené indikujú snahu sťažovateľiek o špekulatívny postup a účelové vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka bez splnenia základných materiálnych podmienok konkurzu. Skutočnosť, že dlžník popiera a neuznáva pohľadávky sťažovateľiek pôvodne patriace výlučne sťažovateľke 1, v okolnostiach prípadu vylučuje danosť jeho platobnej neschopnosti. Ak dlžník pohľadávky priznané veriteľovi rozhodcovskými rozsudkami popiera, tvrdí, že nemá žiadnych veriteľov, bráni sa podaním žaloby o zrušenie rozhodcovských rozsudkov podľa § 40 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) a príslušný súd jeho tvrdenia akceptuje a uznesením podľa § 40 ods. 2 citovaného zákona odloží ich vykonateľnosť, len ťažko (ak vôbec) možno považovať jeho platobnú neschopnosť za preukázanú. Uvedený záver je indikátorom snahy o špekulatívny postup aj v kontexte ďalšej materiálnej podmienky vyhlásenia konkurzu, ktorou je pluralita veriteľov. Po formálnej stránke pluralita veriteľov bola v predmetnom konkurznom konaní naplnená existenciou dvoch veriteľov (sťažovateľiek). Nemožno však opomenúť, že sťažovateľka 2 svoju symbolickú pohľadávku voči dlžníkovi v sume 1 000 € nadobudla od sťažovateľky 1 jej zmluvným postúpením 2. januára 2009. Z hľadiska zákona

(§ 3 ods. 2 ZKR) k postúpeniu pohľadávky došlo skôr ako 90 dní pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu (29. apríla 2009), avšak z hľadiska požiadavky na poctivý obchodný styk a konanie v súlade s dobrými mravmi je otázne, či takýto výkon práva má požívať právnu ochranu. Materiálny prístup k podmienkam na vyhlásenie konkurzu takto umožňuje spochybniť aj pluralitu veriteľov, a to najmä v kontexte absencie iného veriteľa dlžníka (okrem sťažovateľiek).

20. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu nezistil žiadnu možnosť ich porušenia, ktorú by mohol bližšie preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto rozhodol o jej odmietnutí v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť.

21. Vo svetle dôvodov uznesenia krajského súdu a absencie akéhokoľvek dôvodu na ich ústavno-súdnu korekciu je potom potrebné vnímať aj sťažnostné námietky súvisiace s nedoručením odvolania dlžníka sťažovateľke 1 spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu. Aj keď ústavný súd konštatoval, že toto pochybenie konajúcich konkurzných súdov môže indikovať porušenie označených práv, v okolnostiach prípadu ide o porušenie iluzórnych práv sťažovateľiek. Ich vyjadrenie by totiž vzhľadom na závery krajského súdu (a rovnako aj ústavného súdu) nebolo spôsobilé vyvolať iné rozhodnutie ako uznesenie o zmene uznesenia o vyhlásení konkurzu tak, že konkurzné konanie sa zastavuje. Preto aj v tejto časti ústavný súd odmietol sťažnosť pre zjavnú neopodstatnenosť.

22. Bez toho, aby to malo ústavnoprávnu relevanciu, považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že z príloh pripojených k sťažnosti, verejne prístupného obchodného registra, ako aj podobnosti obchodných mien vyplýva personálne prepojenie medzi zriaďovateľkou rozhodcovského súdu, ktorý vydal rozhodcovské rozsudky v prospech sťažovateľky 1 a spoločnosťou poskytujúcou právne služby, ktorá ju zastupovala v rozhodcovskom konaní, v konkurznom konaní a aj v konaní pred ústavným súdom. Uvedená skutočnosť opätovne indikuje špekulatívne správanie sťažovateľiek smerom k vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka. V konečnom dôsledku sa však

naplnením dôvodov na zrušenie rozhodcovských rozsudkov bude zaoberať okresný súd (prípadne neskôr odvolací súd) v konaní podľa § 40 a nasl. zákona o rozhodcovskom konaní.

V.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu

23. Sťažovateľky v sťažnosti namietajú, že uznesením krajského súdu bolo porušené aj ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôraznil, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj vlastnícke právo), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (m. m. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 353/09). Keďže ústavný súd nezistil porušenie základných práv podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, aj v časti namietajúcej porušenie základného práva na ochranu majetku sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Pre úplnosť však ústavný súd dodáva, že absentuje príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a možným zásahom do označeného práva sťažovateľiek. Sťažovateľkám totiž nič nebráni, aby v konaní okresného súdu podľa § 40 a nasl. zákona o rozhodcovskom konaní „obhájili rozhodcovské rozsudky“, prípadne aby po ich zrušení „obhájili svoje pohľadávky“ v konaní pred všeobecným súdom (§ 43 ods. 1 citovaného zákona) alebo rozhodcovským súdom (§ 43 ods. 2 citovaného zákona). Následne v prípade ich nesplnenia môžu podať návrh na exekúciu, prípadne aj opätovne návrh na vyhlásenie konkurzu, avšak len za predpokladu splnenia formálnych a materiálnych podmienok na jeho vyhlásenie.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v celosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľiek (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu, priznanie primeraného

finančného zadosťučinenia a náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010